

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

De forma. Quare Christus post alium cibum dedit hoc sacramentum
discipulis. C

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

rubri: vbi submersis Ægyptiis liberati sunt Hebræi. Ita hoc cœleste manna: non nisi renatis præstari debet. Panis ille corporalis populum antiquum ad terrâ promissionis per desertum eduxit. Hęc esca cœlestis fideles huius seculi per desertum transeuntes in cœlum subuehit. Vnde rectè viaticum appellatur: quia in via nos reficiens, vsq; in patriam deducit. Sicut ergo in mari rubro figura baptismi præcessit, ita in manna significatio Domini corporis. Hęc duo sacramenta demonstrata sunt, vbi de latere Christi sanguis, & aqua profluxerunt: quia Christus per sanguinem redemptionis, & aquam quam ablutionis nos redimere venit à diabolo, & à peccato: sicut Israelitas per sanguinem agni passionalis ab exterminatore, & per aquam maris rubri ab Ægyptiis liberauit. Huius etiam sacramentum Melchisedech ostendit, vbi panem & vinum Abraham obtulit. Vnde vt ait Ambr. intelligi datur anteriora esse sacramenta Christianorum, quam Iudæorum.

De institutione sacramenti.

B

Hic etiam alia consideranda occurrunt quatuor, scilicet sacramentum, institutio, forma, & res. Sacramentum dominus instituit, quando post typicum agnum corpus & sanguinem suum discipulis in cœna porrexit. Vnde Eusebius Emisenus. Quia corpus assumptum ablaturus erat ab oculis, & illaturus syderibus, necesse erat vt die cœnæ, sacramentum nobis corporis & sanguinis consecraret: vt coleretur iugiter per mysterium, quod semel offerebatur in precium.

De forma.

C

Forma verò est, quam ipse ibidem edidit dicens, Hoc est corpus meum: & post, Hic est sanguis meus. Cum n. hæc verba proferuntur, cōuersio fit panis & vini in substantiam corporis & sanguinis Christi: reliqua ad laudem Dei dicuntur. Vnde Ambr.

Ser-

Ioan. 19. f

Exod. 12. b
Genes. 14. d
De sacra-
mentis lib.
4 cap. 3. in
princ in to. 4

Matth. 26. e

Euseb. hom.
5. de Pascha.
ad princ.

Matth. 26. e

*Ambros. in
princ. cap. 5.
eiusdem.*

Matth 26. c.

Amb cap. 4.

eiusdem l. 4.

Paschasius

cap. 14. libr.

de corpore

Christi.

De cons. dist.

2. c. Vtrum

sub finem.

1 Cor. ii. c.

*Ad Ianua-
rium.*

Epist. 118. c.

6. in tom. 2.

de cons. dist.

2. c. Liquido

apparet.

Sermone Christi hoc conficitur sacrament, quia sermo Christi creaturam mutat: & sic ex pane fit corpus Christi, & vinum cum aqua in calicē misum fit sanguis consecratione verbi cœlestis. Consecratio quib. fit verbis? attende quæ sunt verba. Accipite & comedite ex eo omnes: h. e. corp⁹ meū, & iterum, Accipite & bibite ex hoc omnes: hic est sanguis me⁹. Per reliqua omnia quę dicuntur, laus Deo refertur, oratio promitur pro populo, pro regib. Item Aug. Credendum est, quod in illis verbis Christi sacramēta cōficiātur: reliqua omnia nihil aliud sunt quā laudes, vel obsecrationes fidelium & petitiones. Ecce quæ sit institutio & forma huius sacramēti. Vbi cōsideratione dignū est, quare illud sacramentum post cœnam dedit discipulis. Dñs igitur Iesus ad inuisibilia paternæ maiestatis migratur⁹, celebrato cū discipulis typico pascha, quoddam memoriale eis commēdare volens, sub specie panis & vini corp⁹ & sanguinē suum ita eis tradidit, vt ostēderet legis veteris sacramenta, inter quæ præcipuum erat agni paschalis sacrificiū, in morte sua terminari, ac legis nouæ sacramenta substitui in quib. excellit mysterium Eucharistiæ. Ideo etiā post alia dedit, vt hoc vnum arctius memoriæ discipulorū infingeretur, & ab ecclesia deinceps frequētaretur. Sed nō exinde disciplinā sanxit in posterū, vt post alios cibos sumatur: sed potius à ieiuniis sumi oportet: sicut Apost. docet, vt singulari reuerentia diiudicetur, i. discernatur ab aliis cibis, quod Dñs Apostolis disponendum reliquit. Vnde Aug. Apparet, cum primo acceperunt discipuli eucharistiā, non eos accepisse ieiunos: nō ideo tamen calumniandum est vniuersæ ecclesiz, quod à ieiunis sumitur semper. Placuit n. spir. S. vt in honore tanti sacramenti, prius in os Christiani Domini corpus intraret, quam alii cibi: ideo vbiq; mos iste seruatur. Non enim quia post cibos dedit

Domi-

Dominus, ideo pransi vel cœnati illud accipere debent, vt illi faciebant, quos Apostol. redarguit. *1. Cor. II. d*
 Nam saluator, quo vehementius commendaret mysterii illius altitudinem, vltimum hoc voluit infigere cordib. & memoriæ discipulorum, à quibus ad passionem digressurus erat. Quo autem ordine deinceps sumeretur, Apostolis, per quos ecclesias dispositurus erat, reseruauit docendum.

De sacramento & re.

D

Nunc quid ibi sacramentum sit, & quid res, videamus. Sacramentum est inuisibilis gratiæ visibilis forma. Forma ergo panis & vini, quæ ibi videtur est sacramentum, i. signum sacræ rei: quia præter speciem quam ingerit sensib. aliquid aliud facit in cognitionem venire. Tenet ergo species vocabulo rerum, quæ ante fuerunt, scil. panis & vini. Huius a. sacramenti gemina est res: vna sc. contenta & significata, altera significata & non contenta. Res contenta & significata est caro Christi, quam de virgine traxit, & sanguis quæ pro nobis fudit. Res a. significata & non contenta est vnitas ecclesiæ in prædestinatis, vocatis, iustificatis, & glorificatis. Hæc est duplex caro Christi, & sanguis. Vnde Hier. Dupliciter, inquit, intelligitur caro Christi & sanguis eius: vel illa, quæ crucifixa est sepulta, & sanguis, qui militis lancea effusus est: vel illa spiritualis ac diuina, de qua ipse ait: Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus, & c. Nisi manducaueritis carnem meam & biberitis meum sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Sunt ergo hic tria distinguenda. Vnum, quod tantum est sacramentum: alterum, quod est sacramentum & res: & tertium, quod est res & non sacramentum. Sacramentum & non res, est species visibilis panis & vini. Sacramentum & res, caro Christi propria & sanguis. Res & non sacramentum, mystica ei⁹ caro. Porro illa species visibilis sacramentum est geminæ rei: quia v-

tranq;

Aug de Civ.

Dei 10. ca. 5.

in tom. 5.

Lanfranc.

ad 4. obie-

ctionem Be-

rengarij re-

spondens.

Gloss. ordin.

ad illud

1. Cor. 11.

Accipite &

manduca.

Hiero. ad il-

lud 1. ad E-

phes. in quo

habemus.

Tom. 9.

Ioan. 6. f

Ioan. 6. c